

Алесь Клышка

...таталітарызм – гэта тая ж дэман-кратыя,
толькі навыварат...

Погляд з-за муру ў сьвет і ў сэрца

Гутарка з інакам Мікалаем (паэтам Зьнічом).

Алесь Клышка: ...Мы сядзім ва ўтульнай кельлі Сьвята-Усьпенскай Жыровіцкай абіцелі, і я мушу задаць некалькі пытанняў брату Міколу. Нячаста цяпер ён бывае на людзях, і таму кожнае ягонае слова, думаю, будзе нам на карысьць дзеля ратаваньня душы нашай, нашага роздуму...

Інак Мікалай: Шляхам сьвятой Еўфрасіньні з Божай ласкі Беларусь у III-е тысячагоддзе Хрыстовай эры ўступіла суверэннай дзяржавай, уладальніцай сваёй зямлі. Сёньняшняя Беларусь – вока тайфуна ў вірапеным постатэістычным акіяне. Аддаючы Богу Богава, цэсару – цэсарава, нам дадзеная магчымасьць удзельнічаць у выбарах зямной улады. Але ж памятайма: улада зямная – ад Бога, а не ад народу, папушчаная па грахах альбо багаслаўёная па малітвах і працы. Аддаючы свой голас гэтаму ці іншаму з кандыдатаў на любую дзяржаўную пасаду, будзем мець на ўвазе ня толькі іх прафесійную падрыхтоўку і абяцаньні, але найперш меру ўцаркаўлёнасьці... Зьберажэм тое, што Бог даў нам нечакана па літасьці сваёй бязьмежнай – ціхую і пакуль што нашую Беларусь!

— *Што найбольші ўразіла, што стала адбіткам на сэрцы, у думках? Вось бачу макет новай кніжкі. Твае вершы былі надрукаваныя ў 11-м нумары «Дзеяслова». Што мы не пабачылі і не пачулі?*

— Я ўжо дзевяты год за мурам. І чым далей, тым глыбей раскрываецца ісціна, якую даўно спасьціглі Айцы Царквы, Айцы Пустэльнікі. У кожную хвілю жыцця кожнага чалавека, кожнай асобнай душы і кожнага племені Гасподзь стварае найлепшыя ўмовы для выратавання. І асобных душаў, і цэлых плямёнаў. І ціхамірныя, поўныя радасці імгненні, дабрабыту часіны, і часы ліхалеццяў, якія доўжацца часам бясконца... І чым далей, тым паўней раскрываецца гэта толькі за мурам. Я магу тое засьведчыць уласным вопытам, а ня толькі тым, што недзе і некалі чытаў.

— *Мы, людзі мірскія, штодзённа займаемся сваімі справамі, вымушаныя зарабляць грошы, сустракацца з людзьмі, якія не заўжды нам прыемныя, быць у пэўных стасунках з грамадствам, і кожны задае сабе пытаньне: «Як ратаваць душу сваю?» Шлях, які накіраваў брата Міколу Гасподзь, асаблівы, ён абраны шлях. А якая парада нам, тым, хто ў міру, хто каецца і зноў грашыць, не паспяваючы завітаць у храм, прайсьці споведзь, падрыхтавацца да Прычасьця? Як жыць так, каб ня несці на сваіх плячах цяжар штодзённых грахоў?*

— Не грашыць мы ня можам, бязгрэшны адзін толькі Гасподзь Хрыстос. Пасья грэхпадзеньня прабацькоў нашых і воля, і розум, і ўся нашая істота пашкоджаная грахам. Калі штодзённы вір, сьвецкі вір, які ляжыць у граху, у беззаконні, нас закручвае так, што мы, як тыя тапельцы, задыхаемся, тонем, адзінае, што можа ўратаваць, гэта Імя Хрыстова. «Госпадзі Ісусе Хрысьце, Сыне Божы, гіну, памажы, Госпадзі, ня дай загінуць!» Вось гэтае гуканьне імя Хрыстова, адчайная просьба дапамагчы, нават у бездані грахоў, нават калі ўжо ня можаш не грашыць. Вось гэты крык аб дапамозе сардэчнай дапамога, і можа толькі ён будзе адзінай саломінкай, якая ўтрымае і ўрэшце рэшт за якую можна з гэтага віру памаленьку выплаўзіці на бераг і ўтрымацца, і ўжо ступіць на ўратункавы шлях, больш нішто не ўратуе. І вось знакі, якія яўныя даюцца, апошні васьм гэта — цунамі знак — яўны ўжо, які ў адну хвіліну Гасподзь паказвае: шарык маленькі я трымаю, я магу як некалі патопам у адну хвіліну ачысьціць, я блізка. Гэты напамін і асобным душам, і плямёнам, якія ўжо нічога ня чуюць. Такімі знакамі Гасподзь вымушаны нам нагадваць, што сцэнар гісторыі напісаны даўно, і ён ажыцьцяўляецца. Яўныя сконныя знакі, і зорка палын, і нядаўні цунамі, і іншыя войны, моры, усё гэта яўныя знакі. Значыць, трэба памятаць, слухаць. Ён сказаў: «Не жахайцеся, ня бойцеся, малы статак! Бо Я перамог сьвет». Трэба гукаць таго, Хто перамог сьвет, і тады памаленьку сонейка зазьзяе, і васьм Боганемаўлятка зьяўляецца ў сьвет 2005-ы раз. Ён, промень, праз усе цемры нагадвае: я тут, ратунак ваш у мне, хто хоча, ратуйцеся.

— *Толькі меншая частка ідзе да веры, ідзе ў храм. Большая частка лучыцца,*

Інак Мікалай.

так бы мовіць, да сьвецкага жыцьця. І прымае ўсе выгоды жыцьця заможнага, бесклапотнага. Ці не непакоіць брата Міколу такая сітуацыя?

— Гэтую сітуацыю прадказаў Збаўца наш Ісус Хрыстос яшчэ ў час свайго зямнога шляху. Ён сказаў: «Калі прыйду другі раз, мала засьпею верных, і дух ліхі будзе ўсё рабіць, каб спакусіць нават абраных». Вось што прадказаў Гасподзь. Сярод сконных знакаў, якія самыя розныя, пра якія мы тут ужо гаварылі, вось гэты знак: мала застанецца вернікаў, і нават на іх, абраньнікаў хрыстовых, дух ліхі ўсю сваю моц, усю сілу сваёй сьвецкай улады, багацьця, славы і ўсяго іншага кіне, каб спакусіць і зьбянтэжыць, дэмаралізаваць і спакусіць. Калі шмат хто з абраных паклоніцца духу цемрадзі, уладару ўсіх царстваў сьвету, ну што ж! Гэта іхні клопат. І чым бліжэй да другога прышэсьця, тым больш выразна кожная душа будзе перад выбарам. Два разбойнікі, укрыжаваныя побач са Збаўцам, абодва адчувалі аднолькавыя цялесныя пакуты. І адзін, бачачы, як Гасподзь трымаецца на крыжы, сказаў: «Госпадзі, памяні мяне, калі прызэшы ў Царстве Тваем». І Гасподзь сказаў яму: «Існа кажу табе, сёньня будзеш са Мной у Раі». А другі разбойнік меў тую ж мажлівасьць, тыя ж пакуты адчуваў. Усе нашыя мукі, асабістыя, службовыя, нацыянальныя, – гэта мукі нераскаянага разбойніка. Калі мы ў гэтых муках і ў праклёнах будзем – загінем, мы самі сабе выбіраем вечнасьць без Хрыста. Мы гінем без Хрыста. Хто знойдзе ў сабе сілы, будучы ўкрыжаваным, сказаць «Госпадзі, памяні мяне ў Царстве Тваем, я па заслугах сваіх укрыжаваны, па грахах сваіх», той будзе ў вечнасьці са Хрыстом. Вось касавінка на праваслаўным крыжы – адказ на ўсе нашыя пытаньні. Мы самі робім выбар. Са Хрыстом ці без Хрыста ў Вечнасьці.

— **Так, шмат званых, але небагата абраных людзей. Я слухаю, а думкі вяртаюцца да дзяцей, да ўнукаў. Узнагароды, граматы, грошы, дабрабыт – ня тая лесьвіца, якую нам сьвяты лесьвічнік паказваў, а лесьвіца, якая вядзе ў супрацьлеглы бок...**

— Брат Алесь, мушу засьведчыць, што гэтае пытаньне хвалюе мяне ня менш, як цябе, бо – як гасподзь спадобіў, я стаў ужо прадзедам. Я шчыра маюся сьвятой Ксеніі Піцёрскай, каб мая праўнучка Ксенія, узрастаючы, у поўнай меры і адчула, і спраўдзіла Божую задумку выратаваньня яе душы. Гасподзь пасылае ў сьвет кожную душу, і да таго, як гэтая душа зьявілася ў сьвеце, мае ўсю паўнату гэтай задумкі. Ёй ужо абіцелі вечныя падрыхтаваньня. І нам ня трэба мітусіцца, трэба маліцца найперш, каб гэтая новая душа чула і спраўдзіла ўсю паўнату Божай задумкі аб сабе. Пры гэтым нагадаю, што мой бацька Андрэй – адзін з 14 дзетак, якіх нарадзілі і ўзгадавалі мой дзед Ануфрыў і бабуля Стэфаніда. Дык вось жылі яны вельмі бедна, але з голаду ніхто не памёр. Усе ўзраслі. Мой бацька Андрэй быў адзін з самых апошніх. Па цяперашніх мерках ён бы, безумоўна, трапіў пад нож, а з ім і я, грэшны, і ўсе мае дзеткі, унучкі. Калі дае Гасподзь гэтыя дары, іх трэба прымаць з радасьцю і падзякай, і Гасподзь паклапоціцца сам найперш. Дык вось, калі будзем верыць, маліцца, прымаць усе Божыя Дары, Гасподзь явіць нам новы цуд. Гасподзь там, дзе двое ці трое сумовяцца ў імя яго. Задумка Божая аб табе і мне, і іншых дзетках спраўдзіцца ў поўнай меры, і Ён паклапоціцца найперш, каб яго задумка спраўдзілася.

— **Гасподзь дае веру як падарунак. Я думаю, што і веру трэба яшчэ заслужыць. Што можна нажадаць людзям, асабліва маладым? Як жыць, брат Мікола?**

— Лепш са Хрыстом бяз ісьціны, чым з ісьцінай без Хрыста. Гэта асноўны матыў жыцьця і творчасці Дастаеўскага, да якога я цалкам далучаюся. Сілы сусьветнага зла рознапляменныя і шматаблічныя, але па сутнасьці сваёй усе антыхрыставыя, на працягу вякоў захоўваючы і ўдасканальваючы сваю ідэйна-арганізацыйную пераемнасьць, імкнуцца духоўна і дзяржаўна сакрушыць праваслаўныя народы. Гасподзь па грахах нашых папускае гэтыя цяжкія спаку-

шэньні: войны, глады, моры, міжусобныя сечы, ерасі, а ў шчырым пакаяньні ў Хрысьце і Царкве Яго дае палёжку, даруе мір, лагодую, гармонію плямёнам як золак адзінага ўсясьветнага Царства Хрыстова.

XX стагоддзе – гэта стагоддзе крушэньня апошніх багаслаўных Богам вялікіх хрысьціянскіх манархіяў: сьвята-рускай і нямецкай. Пасьля іх крушэньня антыхрыставым інтэрнацыяналам пачалося татальная шчыраваньне дэман-кратыі ў глабальным маштабе. І сёньняшні так званы глабалізм антыхрыстовай арыентацыі – гэта лагічнае завяршэньне вась гэтай гістарычнай кульмінацыі крушэньня багаслаўнай Госпадам хрысьціянска-манархічнай сістэмы ўлады, сістэмы ўцаркаўлёнай улады. Гасподзь папусціў гэтае шчыраваньне дэман-кратыі, дапусціў прыніжэньне, а потым і ўкрыжаваньне сваіх памазаньнікаў, каб плямёны, якія ўпалі ў спакушэньне гэтае, хрысьціянскія плямёны, каторыя шмат вякоў мелі ўцаркаўлёную, багаслаўную Богам уладу, зьведалі, што такое ўлада бяз Бога, што такое так званая ўлада ад народа, што такое шчыраваньне дэман-кратыі. Калі кожны, скажам так, абраны дэман-кратычным шляхам цэзар робіцца праз некаторы час аб'ектам нападка, паклёпу, ганьбаваньня, а часам і ахвярай гвалтоўнага перавароту, з тым, каб наступнік яго стаў такім самым аб'ектам хамскіх адносінаў свайго ж уласнага народу.

Дык вась, Гасподзь папусціў Сьвятой Русі перыяд шчыраваньня дэман-кратыі. Ён папусціў для ўразумленьня ў свой час 1941-шы год. А потым па малітвах Царквы, па малітвах усяго народу даў 1945-ты, даў некалькі гадкоў, калі і былы семінарыст і яго першы праваслаўны маршал Георгій былі блізкія да ўзнаўленьня багаслаўлёнай сістэмы ўлады, атрымаўшы такое ўразумленьне. Але і зноў жа было папушчанае іх адхіленьне ад улады і яшчэ больш жорсткае шчыраваньне антыхрыстовых сіл, шчыраваньне той самай дэман-кратыі, якую мы называлі таталітарызмам. Але гэты таталітарызм ад дэмана. Гэта тая ж дэман-кратыя, толькі навыварат.

І цяпер уразумленьне новым, яшчэ больш цяжкім 1941-м годам, калі няма бачнага сутыкненьня вялікіх воінстваў, калі вайна татальная з антыхрыстам, калі фронт нібыта нідзе і паўсюдна, калі кожны сьведомы і сацыяльна актыўны грамадзянін працуе і змагаецца ў рэжыме Штырліца. І хай толькі ў яго ў цэнтры будзе добры пастыр, а ад ваўка-Мюльлера ён бароніць сваю праваслаўную Айчыну з усёй верай, ахвярнасьцю, уменьнем і рэальным адчуваньнем, што уваскрослы Гасподзь, Багародзіца, сьвятых побач, што яны дапамагаюць, што побач шмат, і ня двое, і ня трое, а значна болей праваслаўных воінаў змагаюцца з верай у тое, што Гасподзь сатворыць новы цуд, і зноў па малітвах і працы нашай пашле нам 45-ты!

— *А што зьвязвае брата Міколу з тым сьветам, што за мурамі? Ці ёсьць асобы, людзі, значныя постаці, арыенціры ў жыцьці? І калі б можна было пабудаваць такую пірамідую, вась як бы брат Мікола наставіў гэтых людзей у свайм уяўленьні?*

— Рэальныя постаці, якія жывуць і дзейнічаюць за манастырскім мурам, а абіцелі праваслаўныя – гэта кавалачкі неба на зямлі... Гледзячы з гэтых кавалачкаў неба на зямельку нашую грэшную, адчуваеш яшчэ вастрэй, што ўсе мы, хто ходзіць па гэтай зямельцы, у тым ліку і насельнікі абіцелі, кавалачкі неба, але ж мы жывём на зямельцы, і якая танютка яна тое што нігачка, павуціначка, якая лучыць нашыя душы і нашае цела. І ўсё гэта ў руцэ Божай! Прыходзяць весткі, што адзін брат пайшоў да Госпада, другі, і шмат ужо (я тут ужо 9-ты год) братоў і сяцёр, якіх я любіў, люблю, і аб здароўі якіх я гарача маліўся, цяпер я малюся аб супакаеньні іхніх душаў і каб Гасподзь дараваў ім грахі вольныя і нявольныя.

Мы выстройваем гэтыя піраміды зямных рэйцінгаў, статусаў, уплываў, мы будзем цэлыя планы шматгадовыя, робячы стаўку на тую ці іншую постаць і за-

бываемся пра неаднаразовыя папярэджанні і Госпада нашага Ісуса Хрыста, ягоных апосталаў і сьвятых, што ў любую хвіліну любога самага моцнага здароўем і статусам сацыяльным чалавека Гасподзь можа паклікаць да Сябе. У адно імгненьне. І пабурыцца ўся піраміда, вяршыняй якой ён быў, ператасоўка пойдзе ўсіх, хто ішоў сьледам за ім. І планы нашы, якія мы будзем, будучь мяняцца пэўна ж не адпаведна нашым задумкам і нашай волі, а промыслу Божаю, які ведае ўжо цяпер, які хто з нас будзе дзе стаяць праз некалькі імгненьняў, ня кажучы ўжо пра шматгадовыя перспектывы. Тым ня менш, трэба рабіць нейкія прыкідкі, трэба маліцца, каб нашыя задумкі былі такімі, каб яны найбліжэй былі да задумак Божых. Трэба маліцца, каб Гасподзь, калі хоча, адкрыў нам Свае тайны і, наколькі мажліва, кожны каб імкнуўся іх спраўдзіць на гэтай зямельцы.

Гасподзь хоча мець багаслаўлёную Ім уладу. Ён казаў: не краінае Маіх памазаннікаў. Ён хоча, каб улада Яго памазанніка, якога мы зьнішчылі і ўкрыжавалі ў бясоўскіх, антырускіх рэвалюцыях пачатку веку, каб гэтая ўлада была ўзноўленая. Каб праваслаўныя плямёны мелі зноў памазанніка Божага. Вось аб чым мы павінны маліцца, аб чым я, грэшны і немачны, няўпінна малюся. Калі сярод нас зьявляцца людзі, каторыя ўсур'ёз, малітоўна, маючы пэўны вопыт у гэтай галіне, пачнуць маліцца і працаваць на ўзнаўленьне ўцаркаўлёнай сістэмы ўлады, тут Божая дапамога будзе з імі. Хто з іх будзе самы моцны, самы першы, гэта вызначыць Гасподзь. Нам трэба ў цэлым усвядоміць, якую сістэму ўлады мы б хацелі вымаліць сабе ў Госпада. Для мяне адназначна: дэман-кратыя – гэта працяг той катастрофы няспыннай, якая доўжыцца з сакрушэньня ўлады памазанніка Божага. Усё, што працуе на дэман-кратыю і ўмацаваньне гэтых традыцый – гэта шлях у нябыт, шлях у абдымкі антыхрыставага інтэрнацыяналу і працяг павольнага паміраньня нашых некалі праваслаўных плямёнаў. Фізічнае паміраньне ідзе праз аксамітавы генацыд, праз зьнішчэньне новага пакаленьня ў чэраве мацяры. Пра тэмпы сёньняшняга зьнішчэньня: кожны дзень зьнішчаецца ў зародку каля 13 000 дзетак, а за пасьяваенныя паўстагоддзя – больш 200 000 000. Яшчэ адно-два пакаленьні, ужо нават ня два – і ўсё! Махавік запушчаны фізічнага вынішчэньня такі: спойваньне, дыскатэкі і масавае разбэшчваньне дзень і ноч па тэлебачанні. Гэты махавік і хацелі б спыніць палітыкі, але ўжо немажліва. І ў фізічным плане толькі цуд Божы можа ўратаваць, ну, а ў палітычным, калі на гэтым фоне гуляць у дэман-кратычныя выбары чарговых дэман-кратычных лідэраў – гэта будзе толькі фонам сьпектакля, якім прыкрываюць гэтае фізічнае вынішчэньне, аперацыю «славянскія землі без славян», – так яна завецца. З рэшткаў 30–40 мільёнаў працоўнай сілы для абслугоўваньня гэтых гаспадарчых задворкаў, шахтаў і г.д. Вось лёс той рэшткі, якая запланавана, каб тут засталася. Ім трэба рабіла.

Мы павінны ўзяць з малітвай курс на ўзнаўленьне ўцаркаўлёнай сістэмы ўлады, на чале якой будзе стаяць памазаннік Божы ў Кіеве, у Менску і Маскве, і будзем маліць і прыглядацца. Гасподзь, калі захоча, калі ёсьць у яго такая задумка, то гэты памазаннік ужо сярод нас узрастае. Трэба мець на ўвазе сістэму падрыхтоўкі месцаблосьціцеля стальца праваслаўнага манарха. Вот хто мог бы заняць мейсца месцаблосьціцеля, скарыстаўшы элементы сістэмы ўлады, рычагоў, авалодаўшы імі і пэўным чынам падрыхтаваўшы духоўна народ да нейкіх канстытуцыйных актаў, якія маглі б плаўна, мякка, без катастрофаў вось такую піраміду ўлады сатварыць. Вось калі такі курс стратэгічны ўзяць, вось калі гэтую стратэгічна правільную тэорыю мець на ўвазе, знойдуцца палітыкі, якія скарыстаюць рычагі і сістэмы механізму ўлады і падвядуць яе да гэтага. І вось тут ім Гасподзь будзе спрыяць і ў падборы каманды, і нават самі яны ня будучь разумець, адкуль ідзе дапамога праз нечаканыя зусім персаналіі, бо кажучь, ніводнаму Саўлу Гасподзь не замінае стаць Паўлам. Самы люты ганіцель

хрысьціянаў і супраціўнік, які займае высокую пасаду, можа сваю пасаду скарыстаць, каб нечакана дапамагчы тым, хто ідзе да сьветлага. Трэба ведаць, што Божа дапамога можа прыйсьці зусім не адтуль, адкуль мы яе чакаем па сваіх разуменьнях. Таму запаўняючы абоймы персаналіяў, заўсёды трэба іх запаўняць вельмі так прыблізна і пакідаючы, як у табліцы элементаў Мендзялева, пустыя клетачкі, ведаючы, чым яны павінны быць запоўнены. І тады Гасподзь Сам запоўніць тыя клетачкі ў пэўны момант, і ўсё, нават тое, што колькі там гадоў назад нібыта выпадкова адбылося, нейкая сустрэча, яна ўсплыве запаўненьнем вось той самай клетачкі нечаканай, вось гэтай сістэмы ціх ходоў. Як шахматысты гавораць. Палітыку часта з шахматамі параўноваюць. Вось такія ціхія, незаўважныя хады нейкай пешкай, якая ўсю партыю стаяла недзе ў куточку. Раптам яна робіцца праходной, і ферзь, у якога яна ператвараецца, робіць мат чорным сілам. Так што, браты і сестры, будзем так маліцца, так мысьліць, і ўсе нашыя абоймы, усе гэтыя палітычныя табліцы Мендзялева раптам запоўняцца так, як толькі Гасподзь ведае, а ў Госпада яны ўсе ўжо запоўненыя. З Богам жыве праваслаўная Беларусь!

— *Гнасамрэч мы ведаем тыя элементы, тэарэтычна нека сабе ўяўляем: іх масу, іх зарад, аднак мы ня можам іх яшчэ «памацаць», яны яшчэ нам не раскрыліся. Ці вярта сёння назваць пэўныя імёны? Якім бачыцца палітычнае «ворыва» адсюль, з гэтага боку абіцельскіх муроў?*

— Імёны, як я ўжо казаў, Гасподзь ведае ўсе, а працуючы ў татальным рэжыме Штырліца, лепей раней часу не прамаўляць. Але можна далікатна пазначыць ізноў жа агульныя формулы, якім пэўныя імёны могуць адпавядаць і якія будуць пазнавацца тымі, хто захоча ўявіць іх.

Першае. Гэтыя палітыкі, мы гаворым пра прафесійных палітыкаў, павінны быць уцаркоўленымі. Значыць, яны павінны рэгулярна спавядацца і прычашчацца. Яны павінны мець аўтарытэт, набыты іхняй прафесійнай працай у неспрыяльных умовах, і ня толькі прафесійнай працай, але і духоўным стаяньнем шматгадовым у неспрыяльных для духоўна-нацыянальнага станаўленьня асобы ўмовах. Гадамі цярпеньня і рэальнага творчага плёну павінны пацьвердзіць сваю духоўна-нацыянальную цнатлівасьць. Гэта другі момант.

— *Прашу прабачэньня, брат Мікола... А вось асоба палітыка, які стаў своеасаблівым сімвалам нашай незалежнасьці, твайго былога сябра – Зянона Пазыняка. Чаму такі чалавек ня можа сёння стаць лідэрам нацыі?*

— Адкажу вершам:

...Лаціна, моваю імшы
ты станеш зноў для Беларусі.
Хто адысьці цябе прымусіў
ад беларускае душы?
Ты – мова казачных радкоў
боганатхнёнага Міколы
і беларускага касьцёлу,
ты станеш моваю ізноў.
Панове, не, гэта не ...
ня водбліск летуценьняў кволых,
жыві, Зяноне – кардынал
аўтакефальнага касьцёлу.

Браты каталікі любяць спакушаць праваслаўных ідэяй аўтакефаліі. Я ім кажу: браты, пакажыце, як гэта робіцца. Стварыце беларускі аўтакефальны касьцёл, тым больш, што лепшага кардынала, чым брат Зянон, для яго ўявіць сабе не мажліва. Калі ласка, пакажыце, зрабіце гэта, мы паглядзім, што з гэтага атрымаецца, і тады працягнем гэту размову. А яны мне кажуць: не, нам ня можна, у нас усё строга цэнтралізавана, тут нават гаворкі ня можа быць. Ну, я ім кажу:

думаіце, я вам даў кірунак, думаіце, калі будзе ў вас што-небудзь у адказ. Больш сур'ёзнае, чым тое, што папа вам не дазваляе балавацца, тады пагаворым.

<...> А талент Зянона ва ўсіх адценьнях і на сённяшні дзень не марнуецца, ён піша вершы, піша іншыя тэксты. Ён сабе абраў шлях ня толькі Ягайлы, але больш блізкіх да нашага часу палітыкаў, якія там недзе ў шалашы, ці ў Швейцарыі, ці яшчэ дзе натхняліся. Я думаю, што ў яго дзеля творчасці ўмовы цяпер – дай Бог кожнаму. Ён цалкам свой творчы патэнцыял раскрывае кожны дзень. Я думаю, ён памятае пра тое, што Гасподзь можа і яго ў любую хвіліну паклікаць на апошню справаздачу. І ён час не марнуе. Творчы патэнцыял Зянона цалкам, я думаю, задзейнічаны... Усё, што ён карыснае для Беларусі зробіць, Беларусь не адкіне.

— *Мы назвалі адно прозьвішча, адну персаналію. Сюды, у Жыровічы, ці даходзіць нейкая інфармацыя адтуль, з нашага «берагу»? Як успрымаюцца на сённяшні дзень палітычныя падзеі, тое, што там адбываецца?*

— Я магу меркаваць пра тых братоў, якія да мяне час ад часу зазіраюць. Як вядома, манастырскі рэжым даволі строгі, у нас тут дзень прысьвечаны ў асноўным багаслужэньням і паслушаньню. Рэжым блізкі да вайсковага: з 6 раніцы багаслужэньні практычна да 10 вечара, з паслушаньнямі з 9 да 17 гадзін. Поўны рабочы дзень. Ні тэлебачаньня, ні сьвецкіх сродкаў масавай інфармацыі тут няма ў манастыры. Чытаньне ў нас толькі духоўнай літаратуры ў вольны час, які прысьвячаецца менавіта духоўнаму чытаньню, але яго небагата.

Нейкім чынам я як рэдактар нашага багаслоўска-літаратурнага мастацкага лістка, калі ёсьць патрэба, маю такую мажлівасьць пэўную інфармацыю атрымаць. Дык вось, я ў асноўным мяркую пра нашыя палітычныя [справы] па фрагментах, якія са сродкаў масавай інфармацыі да мяне даходзяць, але ў асноўным праз жывыя кантакты з тымі маімі сябрамі, якія час ад часу прыязджаюць хоць на некалькі дзянькоў у абіцель. Вось з табой, браце Алесе, мы абменьваемся думкамі, брат Пятро да мяне час ад часу, вельмі рэдка, але зазірае. Па ім я магу нешта меркаваць. Ну вось ён на мяне робіць вельмі станоўчае ўражаньне перш за ўсё сваёй уцаркаўлёнасьцю. У тыя дні, што ён правёў у абіцелі, ён, як просты паломнік, маліўся, спавядаўся, прычашчаўся і выконваў чорныя манастырскія паслушаньні. Ён у добрым фізічным стане, тройчы мы з ім на мінулае Вадохрышча запар тры вечары ақуналіся ў крыніцы. Гэта для палітыка вельмі істотны момант – здароўе. Перагрузкі сучасных палітыкаў такія, што без здароўя там наўрад ці што зробіш. Так што і як прафесіянал, і як чалавек, які ў самых неспрыяльных умовах захаваў сваю духоўна-нацыянальную адметнасьць, сутнасьць, і ня толькі захаваў, але і раскрыў так, што яна зазьзяла – ён шмат зрабіў добра для Беларусі. І аўтарытэт Беларусі для іншых плямёнаў падняў, а некаторыя праз яго ўпершыню даведаліся, што ёсьць такая Белая Русь, адметная частка Сьвятой Русі з больш як 1000-гадовай гісторыяй... Так што як постаць уцаркаўлёнага палітыка ён мяне ўражае, і я радуся, што Гасподзь дасылае нам такія боганатхнёныя душы і прафесіяналаў такога ўзроўню.

А наогул – [палітычныя] піраміды шматузроўневыя. І запаўняць іх трэба ня ў першую чаргу персаналіямі. Структура ўлады [для мяне] – уцаркаўлёная праваслаўная ўлада на чале з памазаньнікам. Ну не істотна, дзе ты яго пасадзіш, скажам, хочаш у Менску, хочаш у Санкт-Пецярбургу, хочаш у Кіеве, прыкінь маштабы Сьвятой Русі ў любых геаграфічных параметрах, але галоўнае ў духоўных, духоўна-сацыяльна-племянных, культуралагічных, як хочаш. Вось памазаньнік Божы, ну пакуль яго няма, пазнач ягоную клетачку незапоўненай, далей месцаблюсьціцель стальца, сталец багаслаўлёнай улады, ён незапоўнены, ён на версе піраміды. Месцаблюсьціцель з яго камандай, з яго апаратам. І значыць, ён іншых рычагоў, апроч тых, якія ёсьць, канстытуцыйных, ён скарыстаць ня

мога, каб прыйсці да той вяршыні ўлады, якая ёсць цяпер. Ну, яна здаецца прэзідэнцкай, хай так будзе. Юрыдычна – чыста пераўтварэнне сістэмы прэзідэнцкай улады праз узнаўленне духоўна-нацыянальных традыцый, і канстытуцыйныя распрацаваныя механізмы ёсць, як іх састыкаваць мякка і юрыдычна чыста – напрацаваныя вякамі, якія на пачатку XX стагоддзя найвышэйшай дасканаласці дасягнулі. Самая дасканалая Канстытуцыя ў свеце была ў Свята-рускай імперыі. Яна была ва ўсіх асpectsах самая дасканалая. Вось як юрыдычна чыста спалучыць гэты пераход? І практычна каб ён быў найбольш эфектыўным.

І разам з тым гэтыя дзве сістэмы: адна рэальная палітычная, другая ідэальная палітычная. Вось іх належыць спалучыць, карыстаючыся Мендзялееўскай, прычым запаўняць клетачкі не так персаналіямі, як якасцямі, якімі павінен валодаць палітык, які гэту клетачку займае. І вось калі якаснае запаўненне гэтай табліцы будзе зроблена на прафесійна высокім узроўні, тады Сам Гасподзь падкажа... Богу лепей багаслаўёная ім улада, а ня Ім папушчаная. Але Ён робіць наш выбар вольным...

